

Vragen en antwoorden: Extra waterberging én beschermende maatregelen voor natuur in De Onlanden (maart 2022)

Procedure en planning van het project

1. Waarom waterberging in De Onlanden?

Het gebied De Onlanden heeft op dit moment ook al de functie om water op te vangen als dat nodig is. Omdat we volgens klimaatvoorspellingen steeds vaker last gaan krijgen van hevige en langdurige regenval, willen we in die extreme situaties meer water kunnen bergen. Inwoners uit de regio beschermen we zo tegen mogelijke overstromingen. Het water kan dan tijdelijk (een aantal dagen) vastgehouden worden, voordat het water weer afgevoerd wordt naar zee.

2. Zijn de plannen al definitief?

Nee, er is een plan gemaakt met mogelijke maatregelen om het gebied geschikt te maken voor de extra waterberging. We starten met een participatieperiode waarbij we het plan aan belanghebbenden toelichten én we tasten af of belangstellenden mogelijk andere oplossingen (maatregelen) zien om de extra waterberging in de Onlanden te realiseren. Als er andere maatregelen worden aangedragen dan gaan we ook deze maatregelen verkennen. Aan het einde van de verkenningsfase gaan we bekijken welke maatregelen verder worden uitgewerkt in de volgende fase; de milieueffectrapportage (m.e.r). Tijdens de fase van de m.e.r worden de effecten van de verschillende maatregelen in kaart gebracht. Het gaat dan om effecten op natuur, bodem, woon- en leefomgeving, landbouw en archeologie/landschap en cultuurhistorie. Daaruit blijkt wat de meest geschikte maatregelen zijn. Op basis van de meest geschikte oplossingsrichting wordt het projectbesluit (soort vergunning) opgesteld.

De milieueffectrapportage en het projectbesluit worden vastgesteld door het bevoegd gezag (provincie Drenthe). Zie antwoord bij 3 en 5.

3. Wat is een projectbesluit

Een projectbesluit is een wettelijke regeling (een besluit) die het mogelijk maakt om grote projecten in de fysieke leefomgeving uit te voeren. Het is een instrument uit de nieuwe Omgevingswet waarmee bestemmingsplannen kunnen worden gewijzigd en geldt als omgevingsvergunning voor alle activiteiten die er in genoemd worden. Het vervangt het Provinciaal Inpassingsplan en het projectplan Waterwet zoals we die nu nog kennen.

4. Welke stappen moeten nog doorlopen worden?

We zijn vanaf 11 maart gestart met de participatie. In deze periode, die tot 5 mei 2022 duurt, kan iedereen reageren op het document dat nu ter inzage ligt (Toelichting Projectbesluit en m.e.r). Dit document beschrijft het doel van het project en de stappen die we doorlopen voordat we starten met de uitvoering. Het document beschrijft ook hoe we de omgeving bij het project betrekken én hoe belanghebbenden kunnen reageren op het plan. Tot slot beschrijft het document welke effecten in de milieueffectrapportage worden onderzocht.

Vanaf begin mei, na de participatie termijn, start de verkenningsfase waarin we kijken naar de kansrijkheid van ingebrachte maatregelen. In de daarna volgende milieueffectrapportage onderzoeken we de effecten van de ingebrachte maatregelen. Dat onderzoek is nodig om de meest geschikte maatregel (oplossingsrichting) te kunnen bepalen. Het ontwerp projectbesluit (zie vraag 3) wordt opgesteld op basis van de meest geschikte maatregel. Dit doet provincie Drenthe. Dit ontwerp projectbesluit en de milieueffectrapportage worden door de provincie ter inzage gelegd.

Daarop kun je een zienswijze indienen.

Na beoordeling en verwerking van eventuele zienswijzen stelt provincie Drenthe het definitieve projectbesluit vast en wordt het gepubliceerd.

5. Wie besluit waarover?

De provincie Drenthe is bevoegd gezag als het gaat om de m.e.r. en het vaststellen van het projectbesluit. Zie 3

6. Wanneer wordt de extra waterberging aangelegd?

De planning is er op gericht om het najaar 2023 de procedures af te ronden, zodat we in 2024 kunnen starten met de uitvoering. In 2025 moet de waterberging klaar zijn om extra water op te vangen.

7. Welke concrete maatregelen treffen jullie dan?

Welke maatregelen precies gekozen worden, hangt af van de m.e.r. procedure, het resultaat van de inspraak en de vaststelling van het plan. Globaal denken we aan het aanbrengen van beweegbare stuwen, schuiven, het ophogen van bestaande kaden, het aanbrengen van nieuwe stukken kade en eventuele compenserende natuurmaatregelen.

8. Geeft dat overlast?

De werkzaamheden moeten worden uitgevoerd buiten het broedseizoen. Daarnaast kan tijdens de uitvoering van de werkzaamheden overlast ontstaan. We doen ons uiterste best om deze overlast zo klein mogelijk te laten zijn. En we informeren de omgeving voor we aan het werk gaan.

Hoeveel water moet er opgevangen worden en hoe vaak?

9. Wat is een boezem?

Een boezem is stelsel van watergangen (rivieren, kanalen, maren, waterlopen etc.) dat polderwater opvangt en afvoert naar zee. Boezemwateren hebben geen vast peil omdat de hoeveelheid af te voeren water uit de polder varieert. Vaak zijn om boezemwateren keringen (kades) aangelegd omdat de waterstanden kunnen variëren. Zoals gezegd hebben boezemwateren geen vast peil maar wel een streefpeil. In het waterbeheer rond de boezem proberen we de streefpeilen te behouden.

10. Hoe vaak wordt de waterberging gebruikt in De Onlanden?

De inzet van De Onlanden, samen met alle andere maatregelen om de regio te beschermen tegen overstromingen, moet er voor zorgen dat de waterstand op de boezem niet boven het afgesproken beschermingsniveau uitkomt. Het beschermingsniveau is uitgedrukt in een maximale waterstand op de boezem die gemiddeld één in de 100 jaar voorkomt. Als we geen maatregelen zouden treffen, zou de waterstand al vrij snel boven dit niveau uitstijgen. Daarom verwachten we dat we de waterberging in De Onlanden gemiddeld één keer in de 25 jaar gestuurd moeten inzetten om te voorkomen dat de waterstand op de boezem te snel stijgt, en sommige maatregelen nog vaker. Als we zien dat het extremer wordt, kunnen we meer maatregelen inzetten. Hiermee beschermen we inwoners uit de regio tegen mogelijke overstromingen. Tot het moment dat de Onlanden gestuurd

wordt ingezet, blijft De Onlanden in open verbinding met de boezem en beweegt de waterstand in de Onlanden mee met de waterstand op de boezem.

11. Wat betekent dat, 5,2 miljoen kuub water?

We kunnen nu al water bergen in De Onlanden, dat is bijvoorbeeld in 2012 ook gebeurd. Door de huidige 'vaste' drempels te vervangen door beweegbare kunstwerken, kunnen we in de toekomst én op het juiste moment bergen én het water tot een hoger niveau bergen. We parkeren het water afkomstig van de Drentse beekdalen uit het zuiden tijdelijk in de Onlanden, om zo de boezem in het Noorden te ontlasten. Deze gestuurde berging maakt dat we nog efficiënter water tijdelijk kunnen bergen, maximaal zo'n 5,2 miljoen kuub extra. Dat betekent een extra verhoging van de waterstand tot een niveau van + 0.15 m NAP.

Dit is ten opzichte van de hoogwater-situatie van 2012 ongeveer 35 cm hoger.

12. Op welke plaatsen in De Onlanden wordt het extra water opgevangen?

Dit is gepland binnen de huidige begrenzing van De Onlanden. In de m.e.r. procedure wordt onderzocht hoe de meest kwetsbare natuur zolang mogelijk ontzien kan worden.

Effect op de natuur

13. Heeft de natuur er last van als er tijdelijk water wordt opgevangen?

Er zijn locaties binnen De Onlanden waarvan verwacht wordt dat ze kwetsbaar kunnen zijn voor overstroming. In de uitwerking van de milieueffectrapportage (MER), zullen we nagaan of er effect op de natuur is en zo ja, hoe groot dit is.

14. Wat gaan jullie doen om de schade zoveel mogelijk te beperken?

In sommige delen van De Onlanden is het niet wenselijk dat de natuur water uit de omgeving opvangt, bijvoorbeeld bij de trilvenen. Het water uit omliggende landbouwgebieden is namelijk rijker aan voedingsstoffen. Deze delen (peilvak -0,70 m NAP) willen we zo lang mogelijk ontzien. We onderzoeken de mogelijkheid om bij hoogwater met compartimenten te werken: eerst het water opvangen in de minst kwetsbare delen. En alleen als het echt niet anders kan, in peilvak -0,70 m NAP. In de milieueffectrapportage wordt onderzocht wat de effecten van deze maatregel zijn.

15. Wat betekent inundatie precies?

Inundatie betekent water op het land (of het maaiveld onder water). Inundatie treedt op doordat er zoveel water in de watergangen aanwezig is als gevolg van hevige neerslag, dat het over de oever van de watergang stroomt naar het naastgelegen land.

16. Komen er compenserende maatregelen?

Dat zou kunnen, als uit de m.e.r procedure blijkt dat dit nodig is.

Effect op woningen, agrarische bedrijven en recreatie

17. Uitstralingseffecten naar woningen en omliggende (agrarische) bedrijven

Op de inundatiekaart zien we op bepaalde locaties uitstralingseffecten naar omliggende percelen. Dit

heeft onze aandacht, dit gaan we verder onderzoeken. Ook de milieueffectrapportage verplicht ons daartoe. Mocht de uitkomst van het onderzoek daartoe aanleiding geven dan worden er maatregelen getroffen.

18. Kun je nog in het gebied recreëren als er water opgevangen wordt?

Jazeker, dat kan in heel veel gevallen. Alleen in extreme situaties van wateroverlast zullen veel plekken niet toegankelijk zijn. Binnen de grenzen van de waterberging kan er dan niet gerecreëerd worden. We sluiten wegen dan af uit veiligheidsoverwegingen.

Communicatie

19. Hoe vind ik meer informatie over wanneer de omgeving wordt betrokken?

De provincie heeft in verschillende huis aan huis bladen advertenties gepubliceerd over de ter inzage legging van het plan voor de extra waterberging en over de informatiebijeenkomsten. Via officielebekendmakingen.nl kunnen stukken worden gedownload. Daar staat ook aangegeven waar en hoe de omgeving bij het project wordt betrokken en hoe de omgeving kan reageren. Informatie hierover is ook op de website van het waterschap te vinden.

We actualiseren de projectwebsite regelmatig. Hier kun je veel informatie vinden: <https://www.noorderzijlvest.nl/optimalisatie-van-de-onlanden/>. De komende jaren gaan we ook regelmatig nieuwsbrieven maken en informatiebijeenkomsten organiseren. Wil je de nieuwsbrief ontvangen? Stuur dan een e-mail met vermelding van je naam naar optimalisatieonlanden@noorderzijlvest.nl.

20. Op welke momenten kan ik mijn zorgen uiten of ideeën aandragen?

Tijdens de ter inzage termijn (tot en met 5 mei 2022) kan iedereen aandachtspunten, ideeën, kansen etc. schriftelijk of mondeling indienen. Een schriftelijke reactie kun je richten aan het college van Gedeputeerde Staten. Dit kan zowel per mail via post@drenthe.nl onder vermelding van 'reactie optimalisatie waterberging De Onlanden' als per post via het adres Gedeputeerde Staten, Postbus 122 9400 AC Assen. Wil je mondeling reageren, dan kun je hiervoor een afspraak maken via het telefoonnummer 0592-365555.

Tijdens de informatiebijeenkomsten kun je vragen stellen. Deze worden uiterlijk 15 april 2022 in een 'vraag en antwoord' document op onze website geplaatst.

21. Kan ik zienswijzen indienen en zo ja, op welk moment?

Op het ontwerp projectbesluit kunnen formele zienswijzen worden ingediend. Op dit moment kunnen we nog niet aangeven wanneer het ontwerp projectbesluit ter inzage wordt gelegd. Provincie Drenthe zal te zijner tijd nadere informatie daarover bekend maken. Deze informatie komt ook op de website van het waterschap.

22. Ik heb een vraag over het project. Waar kan ik die stellen?

Heb je een vraag over de ontwikkelingen rond de extra waterberging in De Onlanden? Mail dan naar optimalisatieonlanden@noorderzijlvest.nl. We proberen je vraag zo snel mogelijk te beantwoorden.